

Sygn. akt I ACa 94/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 10 lipca 2015 r.

Sąd Apelacyjny w Łodzi I Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący: SSA Jolanta Grzegorzczak (spr.)

Sędziowie: SA Anna Miastkowska

del. SO Jacek Pasikowski

Protokolant: st. sekr. sąd. Katarzyna Olejniczak

po rozpoznaniu w dniu 10 lipca 2015 r. w Łodzi na rozprawie

sprawy z powództwa **M. S. i S. S. (1)**

przeciwko **Skarbowi Państwa - (...) Zarządowi (...) w B.**

o odszkodowanie

na skutek apelacji strony pozwanej

od wyroku Sądu Okręgowego w Sieradzu

z dnia 18 listopada 2014 r. sygn. akt I C 129/12

1. oddala apelację;

2. zasądza od Skarbu Państwa - (...) Zarządu (...) w B.

na rzecz M. S. i S. S. (1) solidarnie kwotę 2.700 (dwa tysiące siedemset) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym.

Sygn. akt I ACa 94/15

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 18 listopada 2014 roku, wydanym w sprawie z powództwa M. S. i S. S. (1) przeciwko Skarbowi Państwa - (...) Zarządowi (...) w B. o odszkodowanie, Sąd Okręgowy w Sieradzu:

- w punkcie I zasądził od pozwanego Skarbu Państwa - (...) Zarządu (...) w B.:

- na rzecz obojga powodów - M. i S. małżonków S. kwotę 9.100 złotych z ustawowymi odsetkami od dnia 16 kwietnia 2012 r. do dnia zapłaty;

- na rzecz powódki M. S. kwotę 63.750 złotych z ustawowymi odsetkami od dnia 16 kwietnia 2012 r. do dnia zapłaty;

- na rzecz powoda S. S. (1) kwotę 63.750 złotych, z ustawowymi odsetkami od dnia 16 kwietnia 2012 r. do dnia zapłaty;

- w punkcie II oddalił powództwo w pozostałej części;

- w punkcie III zasądził od pozwanego Skarbu Państwa - (...) Zarządu (...) w B. na rzecz powodów M. i S. małżonków S. kwotę 14.820 złotych tytułem częściowego zwrotu kosztów procesu;

- w punkcie IV nakazał pobrać od pozwanego Skarbu Państwa - (...) Zarządu (...) w B. na rzecz Sądu Okręgowego w Sieradzu kwotę 820,12 złotych z tytułu zwrotu wydatków.

Powyższy wyrok Sąd Okręgowy oparł na następujących ustaleniach faktycznych:

M. i S. małżonkowie S. są właścicielami - na prawach małżeńskiej wspólności ustawowej - nieruchomości położonej w miejscowości C., gmina B., składającej się z działek o nr (...), dla której Sąd Rejonowy w Łasku V Wydział Ksiąg Wieczystych prowadzi księgę wieczystą nr (...) oraz współwłaścicielami w udziałach po 1/2: nieruchomościach położonej w miejscowości C., gmina B., składającej się z działek o nr (...), dla której Sąd Rejonowy w Łasku V Wydział Ksiąg Wieczystych prowadzi księgę wieczystą nr (...) oraz nieruchomości położonej w miejscowości C., gmina B., składającej się z działek o nr (...), dla której Sąd Rejonowy w Łasku V Wydział Ksiąg Wieczystych prowadzi księgę wieczystą nr (...).

W dniu 9 lutego 2010r. Sejmik Województwa (...) podjął uchwałę Nr LI/1469/10 w sprawie utworzenia obszaru ograniczonego użytkowania lotniska Ł. (Dz. U. Woj. (...) Nr 2010.88.689 z 29 marca 2010 roku). Przedmiotowa uchwała weszła w życie 12 kwietnia 2010 roku. Na jej podstawie obszar ograniczonego użytkowania nieruchomości położonych w okolicach tego lotniska został podzielony na dwa podobszary oznaczone symbolami A (podobszar, którego granicę wewnętrzną wyznacza granica terenu lotniska, zewnętrzną natomiast wyznacza izolinia równoważnego poziomu dźwięku A dla pory nocy, tj. przedział czasu od godz. 22.00 do 6.00, wyrażonego wskaźnikiem hałasu $L_{AeqN} = 50$ dB) i podobszar B (granice wewnętrzną wyznacza izolinia równoważnego poziomu dźwięku A dla pory nocy, wyrażonego wskaźnikiem hałasu $L_{AeqN} = 50$ dB, zewnętrzną granicę podobszaru B wyznacza izolinia równoważnego poziomu dźwięku A dla pory nocy, wyrażonego wskaźnikiem hałasu $L_{AeqN} = 45$ dB).

Uchwała Sejmiku Województwa (...) Nr (...) ogranicza właścicieli działek położonych w obszarze ograniczonego użytkowania w ten sposób, że nie mogą oni skutecznie dochodzić zaniechania emisji hałasu przez lotnisko. Ponadto w obszarze A wymieniona uchwała wprowadziła zakaz (§ 8, § 9):

- przeznaczania terenu pod zabudowę mieszkaniową jedno- i wielorodzinną, zagrodową i zamieszkania zbiorowego oraz mieszkaniowo-usługową,
- tworzenia terenów rekreacyjno-wypoczynkowych, tworzenia stref ochronnych A uzdrowisk,
- przeznaczenia terenu pod budowę: szpitali, domów opieki społecznej, obiektów związanych ze stałym lub czasowym pobytem dzieci i młodzieży,
- budowy budynków jedno i wielorodzinnych oraz zamieszkania zbiorowego, zagrodowych, mieszkaniowo - usługowych, szpitali, domów opieki społecznej, obiektów związanych ze stałym lub czasowym pobytem dzieci i młodzieży,
- zmiany sposobu użytkowania obiektów budowlanych w całości lub części na budynki mieszkalne jedno- i wielorodzinne oraz zamieszkania zbiorowego, mieszkaniowo -usługowego oraz na zabudowę zagrodową i na szpitale, domy opieki społecznej oraz obiekty związane ze stałym lub czasowym pobytem dzieci i młodzieży.

W podobszarze A dopuszcza się zmianę sposobu użytkowania budynków w całości lub w części na cele mieszkaniowe oraz budowę nowych budynków mieszkalnych jednorodzinnych jako towarzyszących innym funkcjom, na warunkach określonych w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego, a w przypadku braku planu miejscowego na warunkach określonych w decyzji o warunkach zabudowy (§10). Natomiast w obszarze B wprowadzono zakazy:

- tworzenia stref ochronnych A uzdrowisk,

- przeznaczenia terenu pod budowę: szpitali, domów opieki społecznej, obiektów związanych ze stałym lub czasowym pobytem dzieci i młodzieży, działających w porze nocy,

- zmiany sposobu użytkowania obiektów budowlanych w całości lub części na szpitale, domy opieki społecznej oraz obiekty związane ze stałym lub czasowym pobytem dzieci i młodzieży, działające w porze nocy.

W § 11 uchwały wprowadzono także następujące wymagania techniczne dotyczące budynków:

- w budynkach nowo projektowanych należy zapewnić izolacyjność ścian zewnętrznych, okien, drzwi w ścianach zewnętrznych, dachów i stropodachów, zgodnie z Polskimi Normami dotyczącymi izolacyjności przegród w budynkach oraz izolacyjności akustycznej elementów budowlanych,

- w budynkach istniejących należy zastosować zabezpieczenia zapewniające izolacyjność ścian zewnętrznych, okien, drzwi w ścianach zewnętrznych, dachów i stropodachów, zgodnie z Polskimi Normami dotyczącymi izolacyjności przegród w budynkach oraz izolacyjności akustycznej elementów budowlanych.

Gmina B. nie posiada aktualnego planu zagospodarowania przestrzennego, co wynika z art. 87 ust. 3 ustawy z 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (tekst jedn. Dz. U. z 2012 r., poz. 647 ze zm.), na podstawie którego obowiązujące w dniu wejścia w życie ustawy miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego uchwalone przed dniem 1 stycznia 1995 r. wygasły w dniu 31 grudnia 2003r. Aktualnie obowiązuje studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy przyjęte uchwałą Rady Gminy w B. nr W38/07 z 15 lutego 2007 r. Z treści tego studium wynika, że według aktualnych uwarunkowań przedmiotowe nieruchomości usytuowane są na różnych obszarach, a mianowicie:

- działka nr (...) - w pasie przy drodze, na głębokość do ok. 50 m od drogi przeznaczona jest pod zabudowę mieszkaniową z towarzyszącymi usługami nieuciążliwymi (w tym usługi publiczne) oraz zabudowa letniskowa i zabudowa zagrodowa oznaczona symbolem Mr; dalej do ok. 75 m od drogi - łąki pastwiska - trwałe użytki zielone oznaczone symbolem R.; pozostała część działki to grunty rolne oznaczone symbolem R,

- działka nr (...) - do ok. 400 m od drogi w kierunku północnym grunty rolne oznaczone symbolem R; pozostała część działki to łąki pastwiska - trwałe użytki zielone oznaczone symbolem R.,

- działki nr (...) - w pasie przy drodze, na głębokość do ok. 75 m od drogi przeznaczone są pod zabudowę mieszkaniową z towarzyszącymi usługami nieuciążliwymi (w tym usługi publiczne) oraz zabudowa letniskowa i zabudowa zagrodowa oznaczona symbolem Mr; dalej do ok. 150 m od drogi - łąki pastwiska - trwałe użytki zielone oznaczone symbolem R.; do ok. 920 m - grunty rolne oznaczone symbolem R; pozostała część działki to łąki pastwiska - trwałe użytki zielone oznaczone symbolem R. oraz obszar bezpośredniego zagrożenia powodzią,

- działka nr (...) - w pasie przy drodze, na głębokość do ok. 75 m od drogi przeznaczona jest pod zabudowę mieszkaniową z towarzyszącymi usługami nieuciążliwymi (w tym usługi publiczne) oraz zabudowa letniskowa i zabudowa zagrodowa oznaczona symbolem Mr,

- działka nr (...) - w pasie przy drodze, na głębokość do ok. 75 m od drogi przeznaczona jest pod zabudowę mieszkaniową z towarzyszącymi usługami nieuciążliwymi (w tym usługi publiczne) oraz zabudowa letniskowa i zabudowa zagrodowa oznaczona symbolem Mr; dalej do ok. 580 m od drogi - grunty rolne oznaczone symbolem R, do ok. 710 m od drogi grunty rolne klasy III, do ok. 900 m od drogi grunty rolne oznaczone symbolem R; pozostała część działki to trwałe użytki zielone oznaczone symbolem R., do ok. 920 m - grunty rolne oznaczone symbolem R, pozostała część działki to łąki pastwiska - trwałe użytki zielone oznaczone symbolem R.,

- działka nr (...) - w pasie przy drodze, na głębokość do ok. 75 m od drogi przeznaczona jest pod zabudowę mieszkaniową z towarzyszącymi usługami nieuciążliwymi (w tym usługi publiczne) oraz zabudowa letniskowa i zabudowa zagrodowa oznaczona symbolem Mr; dalej do ok. 150 m od drogi - grunty rolne klasy III oznaczone

symbolem R; pozostała część tej działki grunty rolne oznaczone symbolem R oraz obszar bezpośredniego zagrożenia powodzią,

- działka nr (...) - do ok. 250 m od drogi w kierunku północnym grunty rolne oznaczone symbolem R; pozostała część działki to łąki pastwiska - trwałe użytki zielone oznaczone symbolem R.,

- działka nr (...) - do rowu stanowiącego południową granicę działki w kierunku północnym na głębokość ok. 50 m grunty rolne oznaczone symbolem R; dalej do ok. 190 m w kierunku północnym - zabudowa mieszkaniowa z towarzyszącymi usługami nieuciążliwymi (w tym usługi publiczne) oraz zabudowa letniskowa i zabudowa zagrodowa oznaczona symbolem Mr; pozostała część działki to łąki pastwiska - trwałe użytki zielone oznaczone symbolem R..

Wchodzące w skład nieruchomości powodów działki znajdują się:

- w obszarze ograniczonego użytkowania w podobszarze A: działki nr (...) w całości, działka nr (...) - obszar ok. 30 do ok. 88 m od południowej granicy, działka nr (...) - obszar ok. 638 m od południowej granicy, działka nr (...) - obszar ok. 518 m od południowej granicy działki, działka nr (...) - obszar ok. 527 m od południowej granicy działki,

- w obszarze ograniczonego użytkowania w podobszarze B: działki nr (...) w całości, działka nr (...) - środkowa część, działka nr (...) - obszar ok. 290 m od północnej granicy działki, działka nr (...) - środkowa część, działka nr (...) - środkowa część,

- poza obszarem ograniczonego użytkowania: działki nr (...) w całości, działka nr (...) - obszar ok. 50 m od północnej granicy działki, działka nr (...) - obszar ok. 59 m od północnej granicy działki, działka nr (...) - obszar ok. 51 m od północnej granicy działki.

Zabudowania znajdują się na działkach nr (...), położonych bezpośrednio przy drodze asfaltowej. Teren jest uzbrojony w energię elektryczną i wodociąg, z przyłączami do działek zabudowanych.

Na działce nr (...) zlokalizowany jest murowany budynek mieszkalny pochodzący z 1958 r. Aktualnie izolacyjność akustyczna wszystkich pokoi i kuchni w tym budynku jest zbyt mała. Dla zapewnienia odpowiedniego klimatu akustycznego należy wykonać następujące konieczne prace:

- należy ułożyć na belkach stropowych na całej powierzchni stropu nad parterem jedną warstwę płyt typu (...)3 o grubości 25 mm,

- w pokojach od strony północnej oraz w kuchni do każdego okna należy dostawić po stronie wewnętrznej dodatkowe okno, otwierane, z szybą zespoloną.

W celu zapewnienia wymaganej izolacyjności akustycznej konieczne jest utrzymywanie okien w stanie zamkniętym w porze dziennej i nocnej. Aby nie dopuścić do nadmiernego wzrostu temperatury w okresie letnim zaleca się dwa pokoje położone od strony północnej wyposażać w klimatyzatory. Wartość wskazanych robót stanowi kwotę brutto 16.800 złotych.

Na działkach nr (...) prowadzona jest budowa budynku mieszkalnego wolnostojącego. Inwestycja jest na etapie prac wykończeniowych przed odbiorem budowlanym. Aktualnie izolacyjność akustyczna wszystkich pokoi i kuchni w tym nowobudowanym obiekcie jest zbyt mała. Dla zapewnienia odpowiedniego klimatu akustycznego należy we wszystkich pięciu pokojach i w kuchni do każdego okna dostawić po stronie wewnętrznej okno dodatkowe, otwierane, z szybą zespoloną.

W celu zapewnienia wymaganej izolacyjności akustycznej konieczne jest utrzymywanie zamkniętych okien w porze dziennej i nocnej. Aby nie dopuścić do nadmiernego wzrostu temperatury w okresie letnim zaleca się wyposażać w klimatyzatory dwa pokoje na parterze i dwa pokoje na piętrze. Wartość wymienionych robót stanowi kwotę brutto 24.600 złotych.

Utrata wartości nieruchomości na skutek wprowadzenia strefy ograniczonego użytkowania dotyczy następujących działek:

- zabudowanych (...) na głębokość 75 m od drogi w kierunku północnym – 36.800 złotych,
- zabudowanej (...) na głębokość 75 m od drogi w kierunku południowym – 15.000 złotych,
- (...) na głębokość 75 m od drogi w kierunku południowym – 12.800 złotych,
- (...) na głębokość 75 m od drogi w kierunku północnym – 6.800 złotych,
- (...) na głębokość 50 m od drogi stanowiącej jej południową granicę w kierunku północnym – 9.100 złotych,
- (...) na głębokość 50 m od rowu stanowiącego jej południową granicę w kierunku północnym – 14.700 złotych.

Wartość pozostałego obszaru, stanowiącego grunt rolny nie zmieniła się.

W piśmie wysłanym do pozwanego w dniu 6 kwietnia 2012 r. powodowie domagali się wypłacenia na ich rzecz solidarnie 2.400.000 złotych z tytułu odszkodowania w związku z utratą wartości i ograniczeniem sposobu korzystania z nieruchomości oraz 400.000 złotych w związku z koniecznością poniesienia kosztów rewitalizacji akustycznej. Strona pozwana jednak nie wypłaciła powodom żadnej kwoty z tego tytułu.

Powyższe ustalenia faktyczne Sąd Okręgowy poczynił w oparciu o dowody z dokumentów oraz opinie biegłych, które zostały sporządzone na potrzeby niniejszego postępowania. Sąd podkreślił, że żadna ze stron nie kwestionowała prawdziwości złożonej dokumentacji, a opinie biegłych są jasne, wewnętrznie spójne oraz naukowo i logicznie uzasadnione, a także w pełni z sobą korelują i wzajemnie się uzupełniają. Sąd I instancji dodał, że biegli w opiniach uzupełniających odpowiedzieli na wątpliwości i pytania stron, w sposób należyty ustosunkowali się do stawianych zarzutów i w sposób wyczerpujący wyjaśnili i uzasadnili, a w konsekwencji - również podtrzymali swoje wcześniejsze stanowiska. Sąd Okręgowy nie dostrzegł żadnych czynników osłabiających zaufanie do wiedzy biegłych i ich bezstronności, ani żadnych ważnych przyczyn, które przemawiałyby za dopuszczeniem dowodu z opinii innych biegłych. Dlatego też oddalił wniosek strony pozwanej w tym zakresie.

Zdaniem Sądu Okręgowego pozwany, formułując zarzuty, że działki nr (...) mogą nie spełniać warunków potraktowania ich jako budowlanych, nie podjął nawet próby wykazania o jakie konkretnie nomy i wymagania prawne chodzi, nie konkretyzując jakiegokolwiek z nich. Z kolei zakwestionowanie przyjętego kosztu zakupu klimatyzatorów, czy powołanie się na brak wskazania przez biegłego K. N. podstaw dla wyceny stolarki okiennej, nie zostało poparte żadnym dokumentem, który świadczyłby, że przyjęte wartości odbiegają od cen rynkowych, czy to średnich, czy to lokalnych.

Przy tak ustalonym stanie faktycznym Sąd Okręgowy uznał, że na podstawie art. 129 ust. 2 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2008 roku Nr 25, poz. 150 ze zm.) – ustawy w dalszej części oznaczanej również jako „p.o.ś.” powództwo zasługuje na częściowe uwzględnienie. Sąd I instancji zaznaczył, że przesłankami odpowiedzialności odszkodowawczej wynikającej z powyższej regulacji są: wejście w życie rozporządzenia lub aktu prawa miejscowego powodującego ograniczenie sposobu korzystania z nieruchomości, szkoda poniesiona przez właściciela nieruchomości, jej użytkownika wieczystego lub osobę, której przysługuje prawo rzeczowe do nieruchomości i związek przyczynowy między wprowadzonym ograniczeniem sposobu korzystania z nieruchomości a szkodą.

Zdaniem Sądu I instancji, skutek wprowadzenia obszaru ograniczonego użytkowania, obejmującego część nieruchomości stanowiących ich własność, powodowie ponieśli szkodę polegającą na ograniczeniu w sposobie korzystania z gruntów przewidzianych w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego pod zabudowę, a w konsekwencji - zmniejszeniu ich wartości, niezależnie od szkody związanej z kosztami rewitalizacji akustycznej budynków mieszkalnych. W następstwie ustanowienia obszaru ograniczonego użytkowania uchwałą

Sejmiku Województwa (...) Nr (...) w podobszarze A wprowadzono ograniczenia dotyczące w szczególności zakazu zabudowy i zmiany sposobu użytkowania, co powoduje degradację funkcji urbanistycznej. W związku z ustanowieniem obszaru ograniczonego użytkowania pozostaje nie tylko obniżenie wartości nieruchomości, będące następstwem ograniczeń przewidzianych bezpośrednio w treści uchwały o utworzeniu obszaru (zwłaszcza dotyczących ograniczeń zabudowy), lecz także obniżenie wartości nieruchomości wynikające z tego, że wskutek wejścia w życie rozporządzenia doszło do zawężenia granic własności (art. 140 k.c. w zw. z art. 144 k.c.), a tym samym ścieśnienia wyłącznego władztwa właściciela względem nieruchomości położonej na obszarze ograniczonego użytkowania. Sąd Okręgowy podkreślił, że powodowie nie mogą skutecznie dochodzić zaniechania immisji w postaci generowania przez lotnisko nadmiernego hałasu, czyli realizować uprawnień związanych z podejmowaniem działań ochronnych wobec swojej własności.

Opierając się o opinię biegłego rzeczoznawcy K. N., Sąd I instancji przyjął, że części działek przewidziane w studium pod zabudowę mieszkaniową, po wprowadzeniu uchwały praktycznie straciły walory inwestycyjne, a w przypadku odpowiednich części nieruchomości zlokalizowanych w podobszarze B - następstwem wejścia w życie uchwały jest zmniejszenie popytu na te działki. Wartość szkody z tego tytułu Sąd Okręgowy ustalił na kwotę 95.200 złotych, akceptując wyliczenia przedstawione w opinii biegłego.

Zdaniem Sądu Okręgowego, stosownie do treści art. 136 ust. 3 i art. 129 ust. 2 p.o.ś oraz wymogów przewidzianych w uchwale Sejmiku Województwa (...) nr (...), obowiązek naprawienia szkody po stronie pozwanej polega także na uiszczeniu odpowiedniej sumy pieniężnej, odpowiadającej wartości prac koniecznych do wykonania nakładów rewitalizacji akustycznej. Ich poniesienie pozwoli na uniknięcie hałasu przekraczającego poziomy normatywny, a tym samym na korzystanie z budynku zgodnie z jego przeznaczeniem. Ewentualne podwyższenie komfortu jako „skutek uboczny” rewitalizacji nie może, w ocenie Sądu I instancji, uzasadniać obniżenia należnego odszkodowania, bowiem właściciel budynku mieszkalnego powinien otrzymać pełną rekompensatę kosztów utworzenia w nim warunków zapewniających ochronę przed szkodliwymi dla zdrowia skutkami hałasu. Potencjalne podwyższenie standardu budynku jest również niejako kompensowane przez obniżenie atrakcyjności rynkowej wynikające z położenia w strefie, w której występują określone niedogodności.

Sąd I instancji dodał, że ogólnie obowiązujące przepisy prawa budowlanego nie przewidują wobec inwestorów żadnych obowiązków i sankcji w razie niezapewnienia właściwego klimatu akustycznego budynku mieszkalnego. Źródłem powstania obowiązku odszkodowawczego jest wprowadzenie konieczności sprostania określonym wymogom, przekraczającym obowiązujące w budynkach istniejących poza strefą ograniczonego użytkowania. Z tego względu koszty związane z zapewnieniem właściwego klimatu akustycznego w budynkach należących do powodów, są zdaniem Sądu Okręgowego, bezpośrednim uszczerbkiem związanym z ustanowieniem strefy ograniczonego użytkowania. Budynek przeznaczony na potrzeby mieszkaniowe wymaga ochrony akustycznej, podlegając tym samym ochronie przed hałasem na podstawie przepisów rozporządzenia Ministra Infrastruktury z 12 kwietnia 2002 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie. Budynki będące własnością powodów nie spełniają obowiązujących wymogów i nie zapewniają należytego klimatu akustycznego. Zakres koniecznych do wykonania prac w celu ochrony akustycznej Sąd Okręgowy przyjął na kwotę 41.400 złotych - zgodnie z wnioskami zawartymi w opinii Politechniki (...), natomiast wysokość nakładów w oparciu o następcze wyliczenia biegłego K. N..

W konkluzji tej części rozważań Sąd Okręgowy uznał, że powodom przysługuje odszkodowanie w łącznej kwocie 136.600 złotych, przy czym w zakresie utraty wartości działki nr (...) objętej małżeńską wspólnością majątkową, kwota 9.100 złotych podlegała zasądzeniu na rzecz obojga małżonków, natomiast pozostała część odszkodowania – 127.500 złotych podlegała zasądzeniu po połowie według wielkości udziałów we współwłasności, czyli po 63.750 złotych na rzecz każdego z powodów.

O odsetkach od zasądzonego roszczenia Sąd I instancji orzekł na podstawie art. 481 § 1 k.c., zasądzając je, zgodnie z żądaniem powodów od dnia wniesienia powództwa, to jest od dnia 16 kwietnia 2012 roku. Zdaniem Sądu Okręgowego, termin spełnienia świadczenia odszkodowawczego nie jest oznaczony, ani nie wynika z właściwości zobowiązania, a jego wymagalność należy określać zgodnie z art. 455 k.c., to jest niezwłocznie po wezwaniu dłużnika do wykonania

zobowiązania. Roszczenie odszkodowawcze staje się pieniężnym po skonkretyzowaniu jako żądanie zapłaty określonej sumy, a opóźnienie w zapłacie po takim wezwaniu rodzi roszczenie o zasądzenie odsetek ustawowych, zgodnie z art. 481 § 1 k.c. Sąd I instancji zaznaczył, że powodowie stosownie żądanie wystosowali do strony pozwanej jeszcze przed wytoczeniem powództwa, przy czym żaden przepis p.o.ś nie przewiduje konieczności ustalenia przez sąd wysokości odszkodowania. Wyrok Sądu w tym zakresie nie ma charakteru konstytutywnego, nie jest zatem źródłem zobowiązania pozwanego do zapłaty, pozostaje nim ograniczenie sposobu korzystania z nieruchomości, a szkoda powstaje w dacie wejścia w życie uchwały wprowadzającej strefę ograniczonego użytkowania. Sąd Okręgowy podkreślił brak podstaw do przyjęcia, że ustalona kwota odszkodowania odbiega w jakimkolwiek stopniu od wartości szkody właśnie z tej daty, co mogłoby stanowić podstawę zasądzenia odsetek od daty wyrokowania.

Jako podstawę rozstrzygnięcia o kosztach procesu, Sąd Okręgowy wskazał art. 100 k.p.c., zasądzając od strony pozwanej na rzecz powodów zwrot części poniesionych przez nich kosztów w wysokości 14.820 złotych. Zaznaczył, że powodowie wygrali sprawę w 65%, a na całość poniesionych przez strony kosztów złożyły się: wynagrodzenia pełnomocników obu stron - po 7.200 złotych, opłata skarbową od pełnomocnictwa - 17 złotych (powodowie), opłata od pozwu 10.400 złotych (powodowie), zaliczka na wydatki biegłych - 11.501,71 złotych (powodowie), wydatki Skarbu Państwa - Sądu Okręgowego w Sieradzu - 820,12 złotych.

O zwrocie wydatków poniesionych tymczasowo przez Skarb Państwa, Sąd I instancji orzekł na podstawie art. 113 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (tekst jedn. z 2010 roku, Dz. U. Nr 90, poz. 594 ze zm.), nakazując je pobrać od strony pozwanej i zaznaczając, że obciążenie to zostało przez Sąd uwzględnione przy stosunkowym rozdzieleniu kosztów między stronami.

Od tego wyroku apelację wywiódł pozwany Skarb Państwa - (...) Zarząd (...) w B., zastępowany przez Prokuratorię Generalną Skarbu Państwa, zaskarżył orzeczenie w części, tj. co do punktu I, II oraz III i IV, zarzucając:

I. naruszenie przepisów prawa materialnego, tj.:

1. art. 129 ust. 4 w zw. z art. 136 ust. 1 ustawy Prawo ochrony środowiska w zw. z art. 361 §1 k.c.;
2. art. 6 k.c. poprzez nieprawidłowe ustalenie wysokości ewentualnej szkody, która nie została wykazana przez powodów;
3. art. 481 §1 k.c. w zw. z art. 363 § 2 k.c. i art. 455 k.c. w zw. z art. 129 ust. 2 ustawy Prawo ochrony środowiska;

II. naruszenie przepisów postępowania, tj.:

- a. art. 227 k.p.c. w zw. z art. 232 zd.1 k.p.c. z uwagi na ustalenie ewentualnej szkody w nieprawidłowej wysokości i oddalenie wniosku dowodowego strony pozwanej;
- b. art. 278 k.p.c. w zw. z art. 233 § 1 k.p.c. poprzez sprzeczną z zasadą swobodnej oceny dowodów ocenę opinii biegłego.

W konkluzji strona apelująca wniosła o:

1. zmianę wyroku poprzez oddalenie powództwa w całości i stosowne rozstrzygnięcie o kosztach postępowania;
2. zasądzenie od powodów na rzecz strony pozwanej kosztów postępowania apelacyjnego według norm przepisanych prawem, ewentualnie - zgodnie z przedłożonym spisem kosztów.

W odpowiedzi na apelację powodowie wnieśli o jej oddalenie w całości i utrzymanie zaskarżonego wyroku w mocy oraz o zasądzenie od strony pozwanej na swoją rzecz kosztów postępowania odwoławczego, w tym kosztów zastępstwa procesowego, według norm przepisanych.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja jako pozbawiona uzasadnionych podstaw podlegała oddaleniu.

Na wstępie koniecznym jest odniesienie się do sformułowanych przez skarżącego zarzutów naruszenia przepisów postępowania, gdyż wnioski w tym zakresie determinują rozważania co do pozostałych zarzutów apelacyjnych. Jedynie bowiem nieobarczone błędem ustalenia faktyczne, będące wynikiem należytej przeprowadzonego postępowania, mogą być podstawą oceny prawidłowości stosowania przepisów prawa materialnego.

Strona apelująca nie kwestionowała okoliczności, że nieruchomości powodów znajdują się w pobliżu lotniska wojskowego w Ł., na terenie objętym obszarem ograniczonego użytkowania, w tym również w części - najbardziej zagrożonym hałasem podobszarze A. Przyczyną utworzenia tego obszaru było stwierdzenie niemożności zapewnienia poza terenem lotniska warunków gwarantujących dopuszczalny poziom hałasu. Pomiędzy stronami bezsporną pozostawała również materialnoprawna podstawa dochodzonych przez powodów roszczeń odszkodowawczych. Na potrzeby dalszych rozważań podnieść zatem należy, że przepisy ustawy - Prawo ochrony środowiska samodzielnie przewidują podstawy odpowiedzialności odszkodowawczej i mają charakter przepisów szczególnych w stosunku do regulacji zawartej w Kodeksie cywilnym, dotyczącej ochrony prawa własności przed naruszeniami.

Pojęcie szkody nie zostało zdefiniowane w kodeksie cywilnym; art. 361 k.c. wskazuje jedynie na zakres szkody podlegającej naprawieniu. W doktrynie i orzecznictwie przyjęte zostało, że szkodą jest uszczerbek majątkowy, czyli zmniejszenie się majątku wskutek pewnego zdarzenia, niezależnie od istnienia przesłanek odpowiedzialności za nią. Uszczerbek majątkowy może polegać na zmniejszeniu majątku przez ubytek, utratę lub zniszczenie poszczególnych składników majątkowych albo przez ich uszkodzenie lub obniżenie wartości, na zwiększeniu pasywów albo udaremnieniu zwiększenia się majątku przez nieuzyskanie korzyści, które poszkodowany mógłby osiągnąć, gdyby mu szkody nie wyrządzono. Definicja szkody nie została zawarta również w ustawie - Prawo ochrony środowiska. Z art. 129 ust. 1, 2 i 3 p.o.ś. wynika, że właściciel, użytkownik wieczysty lub osoba, której przysługuje rzeczowe prawo do nieruchomości, mogą żądać wykupienia nieruchomości lub jej części albo odszkodowania za poniesioną szkodę, która obejmuje również zmniejszenie wartości nieruchomości oraz stosownie do art. 136 ust. 3 p.o.ś. - pokrycia kosztów poniesionych w celu wypełnienia wymagań technicznych dotyczących istniejących budynków, nawet w przypadku braku obowiązku podjęcia działań w tym zakresie. Nie został zatem oznaczony w tych przepisach wyczerpujący katalog szkód, które podlegają naprawie (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 29 listopada 2012 r., w sprawie II CSK 254/12, opubl. w Lex pod nr (...)).

W sprawie niniejszej zaoferowany przez stronę powodową materiał dowodowy okazał się wystarczającym dla pozytywnej weryfikacji podnoszonych twierdzeń. Wobec stanowiska prezentowanego przez stronę pozwaną, która nie uznała roszczeń powodów - wymagała ona zasięgnięcia przez Sąd orzekający informacji specjalnych. Podniesione zarzuty obrazy prawa procesowego skoncentrowały się na kwestionowaniu przyjętych przez biegłego z zakresu budownictwa i zaakceptowanych przez Sąd I instancji założeń badawczych. Sąd odwoławczy nie podziela tych zarzutów, zarówno w kontekście naruszenia normy art. 233 §1 k.p.c., jak i art. 278 §1 k.p.c. Wbrew twierdzeniom strony apelującej, biegły bardzo rzeczowo, wnikliwie, wyczerpująco i przekonująco odniósł się zarówno do problemów zawartych w sformułowanej tezie dowodowej, jak i wszystkich wątpliwości stron, w tym szczególnie tych zgłaszanych przez stronę pozwaną. Z przywołanego dowodu płyną jednoznaczne, kategoryczne, logicznie i merytorycznie uzasadnione wnioski.

Podkreślenia wymaga, że opinia biegłego ma na celu ułatwienie Sądowi oceny zebranego materiału, gdy potrzebne są do tego wiadomości specjalne. Powinna zawierać opis metod i sposobu przeprowadzania badań, określenie porządku, w jakim je przeprowadzono oraz przytaczać wszystkie argumenty oparte na stwierdzonych okolicznościach, które mają związek z badanymi faktami, a które podbudowane są fachowymi wyjaśnieniami biegłego. W tej właśnie części biegły uzasadnia swoje poglądy wyrażone w końcowych wnioskach i dlatego też ta część powinna zawierać najwięcej materiału opartego na specjalistycznej wiedzy.

Nie ulega również wątpliwości, że dowód z opinii biegłego, jak każdy inny dowód, podlega ocenie Sądu przy zastosowaniu reguł z art. 233 § 1 k.p.c. - na podstawie właściwych dla jej przedmiotu kryteriów zgodności z

zasadami logiki i wiedzy powszechnej, poziomu wiedzy biegłego, podstaw teoretycznych opinii, a także sposobu motywowania oraz stopnia stanowczości wyrażonych w niej wniosków. Dowód z opinii biegłego jest prawidłowo przeprowadzony wówczas, gdy opinia zawiera uzasadnienie ostatecznych wniosków, sformułowane w sposób przystępny i zrozumiały dla osób nieposiadających wiadomości specjalnych. Ocena dowodu z opinii biegłego sądowego wymaga ustosunkowania się do mocy przekonywającej rozumowania biegłego i logicznej poprawności wyciągniętych przez niego wniosków. Nie można oprzeć ustaleń wyłącznie na podstawie konkluzji opinii biegłego, lecz koniecznym jest sprawdzenie poprawności poszczególnych elementów składających się na trafność wniosków końcowych. Nie należy przy tym zapominać, że wnioski biegłego powinny być w zasadzie stanowcze i jednoznaczne (wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 14 sierpnia 2012 r., w sprawie I ACa 372/12, opubl. w Lex pod nr (...) oraz wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 30 października 2007 r., w sprawie V ACa 670/07, opubl. w nr 1 Biul. SA/Ka z 2008 r. pod poz. 28).

W przedmiotowej sprawie Sąd Okręgowy dokonał oceny dowodu z opinii biegłego z zakresu budownictwa - K. N. (2), zgodnie z kryteriami wymienionymi w art. 233 § 1 k.p.c. Biegły oparł się na prawidłowych danych dotyczących wycenianych nieruchomości, dokonał właściwego doboru nieruchomości podobnych, właściwie wychwycił cechy różniące nieruchomości podobne od nieruchomości wycenianych oraz dokonał właściwego ustalenia współczynników korygujących. Przeprowadzone badania, jak i wyprowadzone w oparciu o nie wnioski dostatecznie wyjaśniły sporne okoliczności sprawy i brak było jakichkolwiek podstaw do przeprowadzenia dowodu z kolejnych opinii innych biegłych. Podniesiony przez skarżącego zarzut naruszenia art. 227 k.p.c. w zw. z art. 232 zd. 1 k.p.c. okazał się zatem nietrafny, bowiem samo niezadowolenie strony pozwanej z treści opinii nie ma żadnego znaczenia dla oceny aktywności Sądu na etapie gromadzenia materiału dowodowego.

Wbrew zarzutom zawartym w apelacji, Sąd Okręgowy nie przeprowadził bezrefleksyjnej weryfikacji założeń badawczych, które doprowadziły biegłego K. N. do wyciągnięcia wniosków o fakcie i rozmiarach szkody w postaci zmniejszenia wartości zabudowanych nieruchomości nr 225, 226 i 276 oraz zmniejszenia wartości działek nr (...).

W odniesieniu do niezabudowanych działek znajdujących się w podobszarze A (to jest oznaczonych nr ewidencyjnymi (...) w trakcie rozważań nie zostało pominięte znaczenie regulacji § 10 uchwały Sejmiku Województwa (...) nr (...). W tym zakresie nietrafny jest zarzut o rzekomo błędnych, dowolnych założeniach badawczych przyjętych przez biegłego – wyrażających się w stwierdzeniu, że po wprowadzeniu strefy ograniczonego użytkowania wartość nieruchomości zmalała, przyjmując przy tym wartości właściwe dla nieruchomości niemieszkalnych. Stanowisko strony skarżącej zakłada, że dla poczynienia takich założeń koniecznym byłoby przedstawienie przez powodów dowodu w postaci rozstrzygnięć organów administracyjnych, kwestionujących dopuszczalność samodzielnej zabudowy mieszkalnej na wymienionych działkach. Sąd Okręgowy, trafnie jednak przyjął, że nałożenie takiego obowiązku nie tyle stanowiłoby zbędny formalizm, lecz narażałoby w istocie powodów na poniesienie niczym nieuzasadnionych kosztów związanych z postępowaniem administracyjnym.

Chybionym jest także stawiany przez skarżącego zarzut, jakoby założenie o utracie walorów inwestycyjnych działek położonych w podobszarze A przyjęło charakter nieuprawnionych dywagacji biegłego o zachowaniach uczestników rynku. Przeciwnie, w swej opinii uzupełniającej biegły K. N. (2) wyraźnie wskazał, że oparł się w tym zakresie na informacjach pochodzących z obiektywnego źródła, jakimi są dane gromadzone przez Urząd Gminy w B. oraz Urząd Gminy w Ł. (k. 496). Wynika z nich, że do chwili wydania opinii uzupełniającej (październik 2014 r.) żaden podmiot nie złożył wniosku o wydanie decyzji o warunkach zabudowy w trybie § 10 uchwały Sejmiku nr LI/1469/10. Skoro zaś przez prawie cztery lata nie wystąpiło jakiejkolwiek zainteresowanie chociażby potencjalnym wykorzystaniem dla celów mieszkaniowych działek znajdujących się w podobszarze A, dotychczas niezabudowanych, to należy przyjąć z prawdopodobieństwem graniczącym z pewnością, że to właśnie fakt występujących immisji i wprowadzenie strefy ograniczonego użytkowania spowodowały zniechęcenie potencjalnych nabywców lub inwestorów będących już posiadaczami niezabudowanych działek.

Zdaniem Sądu Apelacyjnego, w toku oceny dowodu z opinii biegłego nie została pominięta także kwestia wpływu usytuowania i warunków terenowych działek nr (...) na możliwości ich zabudowy budynkami mieszkalnymi. W

tym zakresie argumentacja skarżącego, która skoncentrowała się na podnoszeniu niewystarczających wymiarów nieruchomości (...) i 63/1, nie zdołała skutecznie zakwestionować założeń badawczych biegłego K. N.. Pomija ona przecież okoliczność, że również sąsiadujące działki pozostają potencjalnym przedmiotem obrotu. Nie sposób zatem wykluczać, że ewentualny inwestor, który chciałby wybudować siedlisko wraz z dogodnym połączeniem ciągami komunikacyjnymi, zdecydowałby się na zakup także jednej z sąsiadujących nieruchomości lub na uzyskanie tytułu prawnego do posiadania tych nieruchomości na podstawie innego stosunku prawnego z dysponentem sąsiadującej działki.

W odniesieniu zaś do kwestii utraty wartości nieruchomości zabudowanych, wywody apelacji opierają się w istocie na wyrwanych z kontekstu sformułowaniach opinii biegłego K. N.. Przede wszystkim jednak pozostają w oczywistej sprzeczności z obiektywnymi informacjami wynikającymi z dokumentów, które obrazują położenie działek. We wnioskach opinii zawarte zostało wprawdzie sformułowanie, że spadek popytu dotknął działki położone w podobszarze B, jednakże w żaden sposób nie można wywodzić, że wspomniane zjawisko nie dotknęło w jeszcze wyższym stopniu nieruchomości znajdujących się w podobszarze A. Przeciwnie, pozostałe stwierdzenia zawarte w opinii, podbudowane obiektywnymi danymi i wysoce prawdopodobne w świetle zasad doświadczenia życiowego, jednoznacznie wskazują, że zwiększenie uciążliwości związanej z funkcjonowaniem lotniska i ustanowieniem strefy ograniczonego użytkowania powoduje obniżenie zainteresowania działkami, aż do poziomu faktycznej utraty walorów inwestycyjnych. W pełni uprawnionym pozostaje zatem wyprowadzony przez Sąd I instancji wniosek, że spadek popytu dotyczył w wyższym nawet stopniu działek położonych w podobszarze A.

Skarżący nie kwestionował ustalenia, że zabudowania powodów znajdują się na działkach nr (...), w ich częściach położonych bezpośrednio przy drodze asfaltowej. Zarówno cała działka (...), jak i aktualna część siedliskowa działek nr (...) objęte są zaś regulacją podobszaru A, ustanowionej uchwałą Sejmiku Województwa nr (...). Pozostała część działek (...) ma kształt wąskich pasków gruntu, ciągnących się z kierunku północno – zachodniego na południowy wschód, przy czym połowa ich całkowitego obszaru znajduje się w podobszarze A, środkowa część w podobszarze B, a jedynie niewielkie skrawki pozostają poza strefą ograniczonego użytkowania. Dla poczynionych w sprawie ustaleń kluczowe znaczenie przypisać zatem należało usytuowaniu części siedliskowej na działkach (...) bezpośrednio przy drodze. Sąd Okręgowy trafnie przyjął, że potencjalni nabywcy, oceniając funkcjonalność nieruchomości skupiliby się przede wszystkim na warunkach panujących w tej ich części, na której już aktualnie możliwe jest stałe bytowanie, jak i zapewniona jest możliwość rozbudowy, przy zachowaniu niewielkiej odległości od drogi. Zupełnie chybionym jest zatem zarzut skarżącego, jakoby kwestię utraty wartości działek zabudowanych należało analizować przy założeniu ich lokalizacji w podobszarze B.

Sąd Apelacyjny podziela również zapatrywanie, że odszkodowanie zasądzone w oparciu o art. 136 ust. 3 p.o.ś. odpowiadać powinno wskazanej przez biegłego kwocie niezbędnej na poczynienie nakładów na adaptację akustyczną budynków położonych na działkach nr (...). Skarżący nie przedstawił argumentacji pozwalającej na podważenie ustaleń, że do kategorii uzasadnionych wydatków powinny zostać zaliczone koszty zakupu i montażu klimatyzatorów w obu budynkach mieszkalnych należących do powodów. Zgodzić się wprawdzie należy z poglądem, że wspomniane urządzenia nie służą z założenia zapewnieniu izolacyjności akustycznej pomieszczeń. Zostały jednak wskazane zarówno w opinii biegłych z zakresu akustyki, jak i biegłego z zakresu budownictwa jako środki służące utrzymaniu odpowiednich warunków wentylacji wymienionych pomieszczeń w tych budynkach. Założeń tych nie można zdyskwalifikować w oparciu o zaproponowane przez skarżącego alternatywne środki zaradcze.

Bezspornym pozostaje, że hałas wywołany przez ruch powietrza towarzyszący przemieszczaniu się samolotów, nie ma, w realiach otoczenia lotniska wojskowego w Ł., charakteru ciągłego. Jednakże właśnie sporadyczność wspomnianego zjawiska stwarza dodatkową uciążliwość związaną z nieprzewidywalnością pojawienia się szkodliwego czynnika, zwłaszcza w porze nocnej, w której samoloty odbywają starty i lądowania najrzadziej. Nie sposób zatem odmówić osobom narażonym na takie zjawisko, uprawnienia do zabezpieczenia się, poprzez przebywanie w szczelnym akustycznie pomieszczeniu. Niekwestionowaną przez skarżącego okolicznością pozostaje, że w tym celu niezbędne

jest również stosowanie zamkniętych okien, przez co dochodzi do utrudnienia naturalnego przepływu powietrza przez wnętrze budynku i niemożliwe są w nim naturalne procesy wychładzania i odświeżania powietrza.

W ocenie Sądu Apelacyjnego, nie można zaakceptować poglądu, że przy takiej konfiguracji stosowanych zabezpieczeń, to właśnie zamknięte okna mogłyby stanowić środek pozwalający na zapobieżenie nadmiernemu nagrzewaniu się wnętrza pomieszczeń i elementów konstrukcyjnych budynków w upalne dni oraz następujące po takich dniach noce. Wnioski płynące z doświadczenia życiowego przeczą także założeniu, jakoby nie istniała w ogóle potrzeba stosowania urządzeń klimatyzacyjnych w pomieszczeniach po północnej stronie przedmiotowych budynków. Po pierwsze bowiem wszystkie pomieszczenia w budynkach powodów stanowiłyby zbliżone termicznie środowisko, zwłaszcza przy postulowanym przez samego skarżącego permanentnym zamknięciu okien. W swojej argumentacji skarżący pomija ponadto powszechnie dostępną wiedzę dotyczącą przyczyn występowania dni upalnych (z temperaturą maksymalną nieznacznie poniżej lub powyżej 30 stopni C.). W warunkach klimatu występującego w centralnej Polsce, główną przyczyną nagrzewania się wówczas powietrza atmosferycznego, a przez to również budynków i ich wnętrza, nie jest sama operacja promieni słonecznych, lecz napływ gorącego powietrza z niższych szerokości geograficznych. Towarzyszy temu zazwyczaj cisza w przyziemnej warstwie atmosfery, a często także znaczne zachmurzenie.

Odnośnie zaś kalkulacji kosztów zakupu i zamontowania klimatyzatorów oraz wykonania prac przy dodatkowych oknach, opinia biegłego K. N. przedstawia nie tylko teoretyczne uwagi co do dostępnych rodzajów sprzętu i materiałów. Przede wszystkim biegły wykonał i przedstawił szczegółowe obliczenia, opierając je na weryfikowalnych danych, zawartych w branżowym publikatorze oraz na powszechnie dostępnych ofertach sprzedawców. Zdaniem Sądu Apelacyjnego, nie było uchybieniem posiłkowanie się przez biegłego wydrukami reklam klimatyzatorów, przedstawianych na stronach internetowych. Skarżący nie sprzeciwiał się klasie technologicznej urządzeń zaproponowanej przez biegłego do zamontowania w budynkach powodów. Nie wskazał również, aby na rynku lokalnym oferowane były przez innych sprzedawców w korzystniejszej cenie takie same lub podobne jakościowo urządzenia. W sprawie niniejszej skarżący nie zdołał wreszcie wykazać, aby powodowie będący właścicielami nieruchomości, zdecydowali się na montaż w obu budynkach dodatkowych okien i klimatyzatorów oraz na położenie warstwy płyt (...) na stropie w budynku na działce nr (...), gdyby nie występowało zwiększone natężenie hałasu wynikające z ustanowienia strefy ograniczonego użytkowania.

Sąd odwoławczy podzielił zatem wyrażone w zaskarżonym wyroku stanowisko, że w świetle prawidłowo poczynionych ustaleń w tej sprawie, było uzasadnione uwzględnienie przez Sąd Okręgowy powództwa w części, a dowiedzione przez powodów twierdzenia o faktach zostały rozpatrzone w świetle właściwych przepisów prawa materialnego.

Zarzuty apelacji nie zdołały również podważyć orzeczenia w zakresie określenia przez Sąd Okręgowy terminu, od którego w niniejszej sprawie należy liczyć odsetki ustawowe, których zasądzenia żądali powodowie. Po pierwsze, skarżący nie kwestionował, że jego zobowiązanie miało bezterminowy charakter oraz, że został wezwany do zapłaty odszkodowania. Oszacowanie wysokości tego świadczenia wiązało się niewątpliwie z koniecznością podjęcia zabiegów o organizacyjny charakter, jak i ewentualnego poniesienia finansowych wydatków. Strona pozwana nie kwestionowała jednak, że zdołałaby je podjąć w okresie do wytoczenia powództwa. Tak wyliczone odszkodowanie uwzględniałoby ceny z okresu wczesnej wiosny 2012 roku. Wspomniane zaniechanie ostatecznie doprowadziło do konieczności wykonania kalkulacji w opinii biegłego, który sporządził je według cen na dzień 7 lipca 2014 r. Skarżący nie przeprowadził jednak żadnej analizy, na ile zaskarżone orzeczenie oparto na wyliczeniu odszkodowania z niekorzyścią dla skarżącego, czyli o ile odszkodowanie byłoby odmienne kwotowo, gdyby zostało wyliczone według cen z innej daty.

W ocenie Sądu odwoławczego, zasądzając na rzecz poszkodowanych ustawowe odsetki od dnia wytoczenia powództwa, Sąd I instancji nie dopuścił się więc naruszenia art. 363 § 2 k.c. Określone w tym przepisie przesłanki "szczególnych okoliczności", jak i "innej chwili", pozostawione zostały ocenie Sądu. Ocena ta nie może mieć charakteru całkowicie arbitralnego, ale też nie oznacza to, że Sąd nie korzysta w tym zakresie - z woli ustawodawcy - ze stosunkowo daleko sięgającej swobody (wyrok Sąd Najwyższego z dnia 13 kwietnia 2000 r., I PKN 563/99, opubl. w nr 18 OSNP z 2001 r. pod poz. 560). Na gruncie niniejszej sprawy założyć należy, że pozwany co najmniej w chwili wytoczenia powództwa

miał możliwość oszacowania i wypłaty odszkodowania, którego wysokość odpowiadałaby kwotom zasądzonym przez Sąd I instancji. Zasądzenie odsetek ustawowych za okres od dnia wytoczenia powództwa stanowi więc rekompensatę za korzystanie przez pozwanego z kapitału. Z uwagi na popadnięcie w opóźnienie, jest ona należna również za okres sprzed wydania wyroku przez Sąd Okręgowy. Takie rozstrzygnięcie nie doprowadzi przy tym do sprzecznego, z funkcją odsetek z art. 481 § 1 k.c., przysporzenia poszkodowanym korzyści finansowych nieuzasadnionych zakresem zobowiązania pozwanego, określonym w art. 129 ust. 2 i art. 136 ust. 3 p.o.ś.

W konsekwencji, mając na uwadze powyższe rozważania, na podstawie art. 385 k.p.c., Sąd Apelacyjny oddalił apelację pozwanego jako bezzasadną, uznając zgłoszone przez niego zarzuty naruszenia zarówno prawa procesowego, jak i materialnego, jedynie za wyraz gołosłownej polemiki z trafną oceną zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego i dokonany na jej podstawie poprawnymi ustaleniami faktycznymi, jak również trafnymi rozważaniami Sądu I instancji.

Wobec oddalenia apelacji w całości, podstawę rozstrzygnięcia o kosztach postępowania apelacyjnego stanowiły przepisy art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 k.p.c. Na analizowanym etapie procesu strona powodowa poniosła koszty zastępstwa procesowego, w wysokości określonej przez § 6 ust. 1 pkt 6 w zw. z § 13 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (t.j. Dz. U. z 2013 r., poz. 461 ze zm.), które zasądzone solidarnie na rzecz powodów od strony pozwanej, zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik procesu i uwzględniając materialnoprawny charakter współuczestnictwa powodów w sporze.